

Lieta C-825/21**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2021. gada 23. decembris

Iesniedzējtiesa:

Cour de cassation (Beļģija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2021. gada 13. decembris

Prasītāja:

UP

Atbildētāja:

Centre public d'action sociale de Liège

1. Pamatlietas priekšmets un fakti:

- 1 2014. gada 24. septembrī prasītājai tika atteikts patvērums, un 2014. gada 13. oktobrī viņai tika izsniegts izbraukšanas rīkojums.
- 2 2014. gada 16. oktobrī prasītāja cēla prasību *Conseil du contentieux des étrangers* [Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padomē] par atteikuma lēmumu.
- 3 2015. gada 19. janvārī prasītāja iesniedza uzturēšanās atļaujas pieteikumu medicīnisku iemeslu dēļ.
- 4 2015. gada 8. jūnijā šis pieteikums tika atzīts par pieņemamu, kā rezultātā viņai tika izsniegta reģistrācijas apliecība (pagaidu uzturēšanās atļauja). Pēc tam *Centre public d'action sociale de Liège* [Ljēžas Valsts sociālās darbības centrs] viņai piešķīra finansiālu sociālo palīdzību.
- 5 2015. gada 22. jūlijā *Conseil du contentieux des étrangers* noraidīja prasību par 2014. gada 24. septembra lēmumu par atteikumu.

- 6 *Office des étrangers* [Ārvalstnieku birojs] 2016. gada 20. aprīlī atzina uzturēšanās atļaujas pieteikumu medicīnisku iemeslu dēļ par nepamatotu. Reģistrācijas apliecība (pagaidu uzturēšanās atļauja) viņai vairs netika izsniegta.
- 7 Prasītāja cēla prasību par šo lēmumu *Conseil du contentieux des étrangers*. Šai prasībai nav apturošas iedarbības.
- 8 No 2016. gada 1. maija Ljēžas Valsts sociālās darbības centrs pārtrauca viņai sniegt sociālo palīdzību.
- 9 Ar 2016. gada 7. novembra spriedumu *tribunal du travail de Liège* [Ljēžas Darba un sociālo lietu tiesa] noraidīja prasību, ko prasītāja bija iesniegusi par šo sociālās palīdzības atcelšanu.
- 10 2017. gada 15. martā *cour du travail de Liège* [Ljēžas Darba un sociālo lietu apelācijas tiesa] noraidīja prasītājas apelācijas sūdzību par šo spriedumu.
- 11 *Cour du travail de Liège* pēc būtības uzskatīja, ka izbraukšanas rīkojuma, par kuru tika paziņots pirms uzturēšanās atļaujas pieteikuma iesniegšanas medicīnisku iemeslu dēļ, iedarbība bija apturēta tā spēkā esamības laikā, un ka tā iedarbība tika atjaunota pilnībā, kad reģistrācijas apliecības vairs netika izsniegtas. Tādējādi prasītājai, kura Beļģijā vairs neuzturas likumīgi, vairs nav tiesību saņemt attiecīgo sociālo palīdzību.
- 12 Tā kā *Cour de cassation* [Kasācijas tiesā] ir iesniegta kasācijas sūdzība par šo spriedumu, šī tiesa uzdod Tiesai jautājumu.

2. Atbilstošās tiesību normas:

Savienības tiesības

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi

- 13 II nodaļas “Nelikumīgas uzturēšanās izbeigšana” 6. pantā ir noteikts:

“Atgriešanas lēmums

1. Neskarot šā panta 2. līdz 5. punktā minētos izņēmumus, dalībvalstis pieņem atgriešanas lēmumu par ikvienu trešās valsts valstspiederīgo, kurš nelikumīgi uzturas to teritorijā.

[..]

4. Dalībvalstis var katrā laikā pieņemt lēmumu piešķirt atsevišķu uzturēšanās atļauju vai citu atļauju, kas dod tiesības uzturēties trešās valsts valstspiederīgajam,

kurš nelikumīgi uzturas to teritorijā, ar līdzjūtību saistītu iemeslu, humānu vai citu iemeslu dēļ. Šādā gadījumā atgriešanas lēmumu nepieņem. Ja atgriešanas lēmums jau ir pieņemts, to atceļ vai atliek uz uzturēšanās atļaujas vai citu likumīgas uzturēšanās tiesību derīguma laiku.

[..]”

14 8. pantā “Atgriešana” ir noteikts:

“1. Dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu atgriešanas lēmumu, ja saskaņā ar 7. panta 4. punktu nav noteikts laika posms brīvprātīgai izceļošanai vai ja atgriešanās pienākums nav izpildīts laika posmā, kas saskaņā ar 7. pantu noteikts brīvprātīgai izceļošanai.

[..]

6. Dalībvalstis nodrošina efektīvu piespiedu atgriešanas uzraudzības sistēmu”.

Valsts tiesības

Loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'action sociale [1976. gada 8. jūlija Konstitūtais likums par valsts sociālās aprūpes centriem]

15 1. pantā ir noteikts:

“Ikvienam ir tiesības uz sociālo palīdzību. Tās mērķis ir ļaut ikvienam dzīvot cilvēka cieņai atbilstošu dzīvi.

Ar šo likumu tiek izveidoti valsts sociālās aprūpes centri, kuru uzdevums ir sniegt šādu palīdzību saskaņā ar šajā likumā paredzētajiem nosacījumiem”.

16 57. pantā ir noteikts:

“1. Neskarot 57.ter panta noteikumus, valsts sociālās aprūpes centra uzdevums ir sniegt personām un ģimenēm palīdzību, kas pienākas no pašvaldības.

[..]

Šī palīdzība var būt materiāla, sociāla, medicīniska, medicīniski sociāla vai psiholoģiska.

2. Atkāpjoties no citiem šī likuma noteikumiem, valsts sociālās aprūpes centra uzdevums ir tikai:

1° neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšana ārvalstniekam, kurš Karalistē uzturas nelikumīgi;

[..]

Ārvalstnieks, kurš ir deklarējies kā bēglis un ir iesniedzis pieteikumu, lai viņu atzītu par bēgli, uzturas Karalistē nelikumīgi, ja patvēruma pieteikums ir noraidīts un attiecīgajam ārvalstniekam ir izsniegts izpildāms izbraukšanas rīkojums. [..]”

Loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers [1980. gada 15. decembra Likums par ārvalstnieku ieceļošanu, uzturēšanos, apmešanos uz dzīvi un izraidīšanu]

17 9.ter pantā ir noteikts:

“1. Ārvalstnieks, kurš uzturas Beļģijā [..] un kurš cieš no tādas slimības, kas rada reālu risku viņa dzīvībai vai fiziskajai neaizskaramībai, vai reālu risku, ka pret viņu var izturēties necilvēcīgi vai pazemojoši, ja viņa izcelsmes valstī vai valstī, kurā viņš uzturas, nepastāv atbilstoša ārstēšana, var lūgt atļauju uzturēties Karalistē [..]”.

Karaļa 2007. gada 17. maija dekrēts, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus 2006. gada 15. septembra likuma, ar ko groza 1980. gada 15. decembra likumu par ārvalstnieku ieceļošanu, uzturēšanos, apmešanos uz dzīvi un izraidīšanu, īstenošanai.

18 7. pantā ir noteikts:

“[..]

Izņemot Likuma 9.ter panta 3. punktā minētos gadījumus, ministra pilnvarotais pārstāvis uzdod pašvaldībai reģistrēt attiecīgo personu ārvalstnieku reģistrā un izsniegt tai A parauga reģistrācijas apliecību. [..]”

19 8. pantā ir noteikts:

“Pagaidu uzturēšanās atļauja un reģistrācijas apliecība ārvalstnieku reģistrā, kas izsniegta, pamatojoties uz Likuma 9.ter pantu, ir derīga vismaz vienu gadu.”

3. Prasītājas nostāja:

20 Prasītāja būtībā apgalvo, ka reģistrācijas apliecība ļauj uzturēšanās atļaujas pieprasītājam uzturēties [valstī], kaut arī uz laiku un nedroši, medicīnisku iemeslu dēļ, un tādējādi netieši atceļ iepriekš paziņoto izbraukšanas rīkojumu. Tādējādi pārsūdzētais spriedums nevarēja balstīties uz šo izbraukšanas rīkojumu, lai lemtu, ka prasītāja attiecīgajā laikposmā no 2016. gada 1. maija līdz 2. novembrim uzturējās [valstī] nelikumīgi un saskaņā ar 1976. gada 8. jūlija likuma 57. panta 2. punktu nevarēja saņemt sociālo palīdzību, izņemot neatliekamo medicīnisko palīdzību.

4. Cour de cassation vērtējums:

- 21 Saskaņā ar Direktīvas 2008/115 6. panta 1. punktu dalībvalstis pieņem atgriešanas lēmumu par ikvienu trešās valsts valstspiederīgo, kurš nelikumīgi uzturas to teritorijā.
- 22 Saskaņā ar Direktīvas 2008/115 6. panta 4. punktu dalībvalstis var katrā laikā pieņemt lēmumu piešķirt atsevišķu uzturēšanās atļauju vai citu atļauju, kas trešās valsts valstspiederīgajam, kurš nelikumīgi uzturas to teritorijā, dod uzturēšanās tiesības ar līdzjūtību saistītu, humānu vai citu iemeslu dēļ un šādā gadījumā, ja atgriešanas lēmums jau ir pieņemts, to atceļ vai aptur uz uzturēšanās atļaujas vai citu likumīgas uzturēšanās tiesību derīguma laiku.
- 23 Direktīvas 8. panta 1. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu atgriešanas lēmumu.
- 24 Tiesa 2018. gada 19. jūnija spriedumā lietā *Gnandi* (C-181/16, EU:C:2018:465) atzina, ka izbraukšanas rīkojums, ko Beļģijas Ārvalstnieku birojs ir izdevis trešās valsts valstspiederīgajam pēc viņa starptautiskās aizsardzības pieteikuma noraidīšanas, ir atzīstams par atgriešanas lēmumu Direktīvas 2008/115/EK 3. panta 4. punkta izpratnē.
- 25 Lietā, kurā tika pasludināts 2016. gada 15. februāra spriedums N. (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84), iesniedzējtiesa – Nīderlandes Valsts padome, – bija norādījusi, ka atbilstoši tās judikatūrai personai, attiecībā uz kuru ir tikusi piemērota atgriešanas procedūra, iesniedzot patvēruma pieteikumu, jebkurš atgriešanas lēmums, kas iepriekš ir ticis pieņemts saistībā ar šo procedūru, pilnībā zaudē spēku. Šajā ziņā Tiesa ir uzsvērusi, ka jebkurā gadījumā Direktīvas 2008/115/EK lietderīgā iedarbība prasa, lai atbilstoši šai direktīvai uzsāktā procedūra, kurā ir ticis pieņemts atgriešanas lēmums, varētu tikt atsākta tajā posmā, kurā tā tikusi pārtraukta starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas dēļ, tiklīdz šis pieteikums ir ticis noraidīts pirmajā instancē; ka dalībvalstīm ir pienākums neapdraudēt šajā direktīvā izvirzītā mērķa sasniegšanu, proti, efektīvas trešo valstu valstspiederīgo, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, izraidīšanas un atgriešanas procedūras ieviešanu; tā piebildusi, ka šajā ziņā gan no dalībvalstu lojalitātes pienākuma, kurš izriet no Līguma par Eiropas Savienību 4. panta 3. punkta, gan no efektivitātes prasībām, kas tostarp ir paredzētas Direktīvas 2008/115/EK 4. apsvērumā, izriet, ka šīs direktīvas 8. pantā dalībvalstīm noteiktais pienākums šī panta 1. punktā paredzētajos gadījumos īstenot izraidīšanu ir jāizpilda cik vien iespējams drīzāk; ka šis pienākums nav ievērots, ja izraidīšana tiek aizkavēta tādēļ, ka pēc starptautiskās aizsardzības pieteikuma noraidīšanas pirmajā instancē tāda procedūra kā iepriekš aprakstītā ir jāatsāk nevis tajā posmā, kurā tā tikusi pārtraukta, bet gan no paša sākuma.
- 26 Šajā lietā *Cour de cassation* uzskata, ka attiecībā uz izvirzīto pamatu ir jāinterpretē Direktīvas 2008/115/EK 6. un 8. pants.

- 27 Tāpēc pirms nolēmuma pieņemšanas tā nolēmusi uzdot Tiesai turpmāk izklāstīto jautājumu.

5. Prejudiciālais jautājums:

- 28 *Cour de cassation* aptur tiesvedību līdz brīdim, kad Tiesa būs sniegusi atbildi uz šādu prejudiciālu jautājumu:

Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, 6. un 8. pantam ir pretrunā valsts tiesību norma, saskaņā ar kuru uzturēšanās atļaujas piešķiršanas – izskatot uzturēšanās atļaujas pieteikumu medicīnisku apsvērumu dēļ, kurš ir atzīts par pieņemamu, ņemot vērā iepriekš minētos kritērijus – rezultātā trešās valsts valstspiederīgajam, kamēr tiek izskatīts šis pieteikums, ir atļauts uzturēties valstī, kaut arī uz laiku un bez garantijas, un šādas atļaujas izsniegšana tādējādi nozīmē, ka tiek netieši atsaukts atgriešanas lēmums, kas iepriekš pieņemts patvēruma procedūras ietvaros, ar ko tas nav saderīgs?